

KASAPLIK HAYVAN NAKLI

© 2007 BOBBY CHIU All rights reserved. www.imaginismstudios.com Dragon Sketches

Prof.Dr.T.Halûk ÇELİK
Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi
Gıda Hijyeni ve Teknolojisi Bölümü

Sağlıklı olarak yetiştirilmiş olan hayvanların aynı şekilde Mezbahaya ulaştırılması gerekir. Kasaplık hayvanların nakliyat sırasında yaralanmalardan, ağırlık kaybından, stresten ve hastalıklardan korunması oldukça 6nemlidir.

Olumsuz koşullarda nakledilen sığırılarda, bilhassa oksijen yetersizliği ve CO2 fazlalığından kaynaklanan sinirlilik gibi rahatsızlıklar g6r6l6r. Nakil araçlarından çıkarılma esnasında sallantılı bir y6r6y6ř, depresyon ve uyku hali vardır. Bazı hallerde 6l6m vakalarına rastlanabilir. B6yle hayvanlarda otopside g6ze çarpan bir değişiklik yoktur. Yalnız iskelet kasları koyu kırmızı- siyahımtırak bir renkte g6r6l6r.

KRIJAN Transp

AB İçi Hayvan Hareketleri

- Hayvan hareketlerinin %90'ı kara yoluyla yapılmakta
- Hayvan hareketlerinin büyük çoğunluęu ulusal seviyede gerçekleřmekte
- Üye ülkeler arası uzun mesafeli yolculuklar(>8saat) göreceli olarak düşük miktarlarda

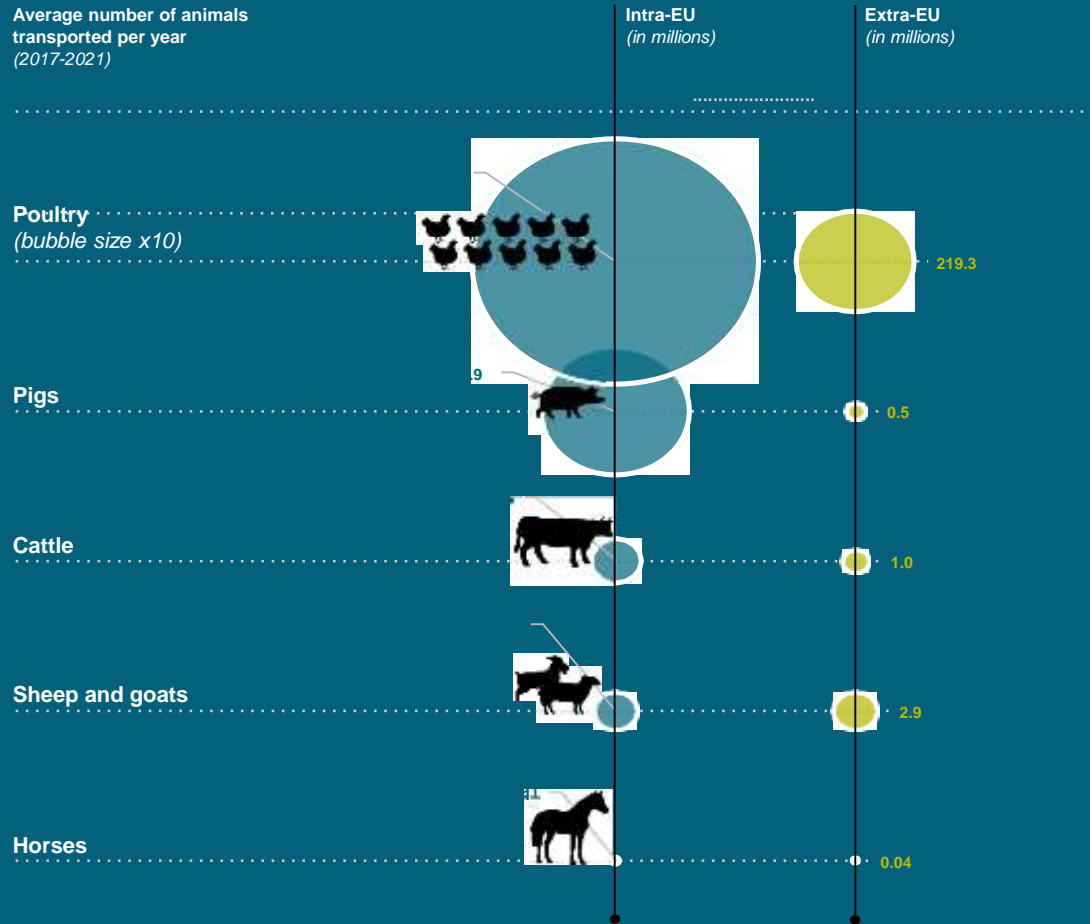

AB İçi Hayvan Hareketleri

- 2007 yılında yaklaşık 60 milyon çiftlik hayvanı hareketi gerçekleşmiştir.
 - Sığır 7 milyon-
Türkiye'de 1,7 milyon
 - Koyun 14 milyon-
Türkiye'de 7,7 milyon
 - Domuz 33 milyon
- AB'de bu alanda faaliyet gösteren 6 bin araç var

Figure 2 – Composition of live animal transport between member states and to or from non-EU countries in 2017-2021

1 348.5 million

86 % of cross-border animal movements

212.7 million exports outside the EU (13.5 %)

11.04 million imports from non-EU countries (0.5 %)

Nakillerde Uygulanacak Genel Hükümler

- Hayvanlar gereksiz yere yaralanacak ya da acı hissedecek biçimde nakledilmemeli, naklettirilmemelidir.
- Yolculuk süresini asgariye indirmek ve yolculuk sırasında hayvanların ihtiyaçlarını karşılamak için önceden gerekli tüm düzenlemeler yapılmış olmalıdır.
- Hayvanlar sağlık şartları bakımından yolculuk yapmaya uygun durumda olmalıdır.
- Nakil araçları, indirme ve bindirme tesisleri hayvanların güvenliğini sağlayacak, yaralanmalarını ve acı çekmelerini önleyecek şekilde tasarlanmalı, bakımları yapılmalı ve işletilmelidir.

Nakillerde Uygulanacak Genel Hükümler

- Hayvanların bakımını yapan personel eğitilmiş olmalı yada ehil olmalı ve görevlerini, (gereksiz korku, yaralanma ya da acıya neden olabilecek) herhangi bir şiddet ya da yöntem kullanmadan yerine getirmelidir.
- Nakliye esnasında hayvanların refah durumlarının düzenli olarak kontrol edilmesi ve varış yerine gecikme olmadan ulaşılması gerekir.
- Hayvanlar için hacimlerine/türlerine, boyutlarına ve düşünülen yolculuğa uygun yeterli alan ve yükseklik sağlanmalıdır.
- Uygun aralarla türlerine, boyutlarına göre hayvanlara su ve yem sağlanmalı dinlenmeleri temin edilmelidir.

Yer İhtiyacı

Kasaplık hayvanlar taşıma esnasında ayakta durdukları ya da oturdukları zaman yeterli yere sahip olacak sıklıkta araçlara yüklenmelidirler. Hayvanların taşıma esnasında birbirleri üzerine veya araç duvarlarına sıkışıp yaralanmalarına neden olunmamalıdır. Çevre sıcaklığının 22°C'den fazla olması halinde herbir hayvan için gerekli yer, % 10 oranında arttırılmalıdır.

Araçlarda büyükbaş hayvanlar arasında mesafe 1,27 m küçükbaş hayvanlar için 67 cm. olarak ayarlanmalıdır.

Kasaların yüksek ve üzerinin örtülü olması, hayvanların kasadan atlamasını önleme açısından önemlidir.

Büyükbaş hayvanların yüklendiği vagonda her hayvan için ortalama 2 m uzunluğunda 60 cm genişliğinde yer ayrılmalı, aralarında bir insan geçecek kadar mesafe bulunmalıdır.

Büyükbaş Hayvanlar – Karayolu İle Nakliye

Kategori	Yaklaşık ağırlık (kg)	Hayvan olarak alan (m2)
Küçük danalar	50	0.30 ila 0.40
Orta boy danalar	110	0.40 ila 0.70
Ağır danalar	200	0.70 ila 0.95
Orta boy sığır	325	0.95 ila 1.30
Ağır sığır	550	1.30 ila 1.60
Çok ağır sığır	> 700	> 1.60

Kategori	Yaklaşık ağırlık (kg)	Hayvan olarak alan (m2)
Koyun	75	0.23 – 0.30
Domuz	150	0.82 – 0.84

Kasaplık hayvanlar taşıma işleminden sonra kendileri için ayrılmış uygun yerlere dikkatlice boşaltılmalıdırlar. Daha sonra varsa hasta hayvanlar ile yaralı olanlar ayrılmalıdırlar. Taşımadan aşırı etkilenen, aşırı uyarılmış olanlar, vücut sıcaklığı yükselmiş olanlar ve aşırı yorgun olanlar kesimden önce yeterli süre dinlendirilmelidirler. Bu amaçla ayrılmış yerler; serin, iyi havalandırılmış ve temiz olmalı, ayrıca sulama sistemlerini içermelidir. Yaralı hayvanlar mümkün olduğunca seri şekilde kesilmelidir.

- **Nakliyecilerin yetkilendirilmesi**

- **Kısa Seyahatler Tip1 (<8h)**

- **Uzun Seyahatler Tip2 (>8h)**

- **Sürücüler için geçerli yeterlilik sertifikası**

- **Nakil araçları için geçerli ruhsat**

- **Otoyol araçlarının hareketlerinin takip edilmesi için prosedürler**

- **Acil durumlar için Acil Durum Planı**

- **Nakliyecilerin kaydı için veri tabanı**

- **Uzun seyahatler için Navigasyon sistemi**

- Ocak 2007- Yeni araçlar
- Ocak 2009- Tüm araçlar
- Yolculukla ilgili kayıtlar(aracın içi ısı, indirme bindirme zamanları, seyahat süresi, hız vs..) aracın konumu

Yolculuk Kütüğü – Journey Log

- Eğer seyahat 8 saati aşıyorsa veya seyahatte bir ülke sınırı geçilecekse yolculuk kütüğü tutulacaktır,
 - Planlama
 - Kalkış yeri
 - Varış yeri
 - Nakliyeciyi beyanı
 - Aykırı durum raporu

OIE Nakil Standartları / Kara ve Deniz

- Sorumluluklar
- Yeterlilik
- Seyahat planlanması
- Belgeler
- Seyahat öncesi periyot
- Bindirme
- Yolculuk
- İndirme ve seyahat sonrası muamele
- Sevkin ithalatının reddedilmesi durumunda alınacak tedbirler
- Türlerine yönelik konular

Türkiye'de Durum

- **Mevzuat yetersizliđi**
- **Bilimsel yayın yetersizliđi**
- **Yayınlanan az miktardaki bilimsel yayın da hayvan refahından ziyade nakiller ve ürün kalitesi arasındaki ilişkiler üzerine**
- **Koyun ve sığırlar için ekstansif yetiştirme yöntemleri**
- **Kanatlı ve domuz için entansif yetiştirme yöntemleri**

T.C.
YABANCI VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü
HAYVAN SEYKELERİNE MAHSUS
YURTDIŞI VETERİNER SAĞLIK RAPORU

Örnek

Raporun Verildiği İlçe Şehir	Cilt No: Sayfa No:
Hayvan Sahibi Adı, Soyadı, Adresi	
Hayvanların Çıktığı Yer ve Adresi	
Cinsi ve Adedi (Bakım ve parçası)	
Kulak No - Vize Özellikler	
Menzile Yeri ve Tarihi	
Yapılan Aşı ve Tıbbi Tedaviler Tarihleri	
Serik Sebepi	
Nüfus Anamnesi Cinsi ve Plaka No	
Sahiplerin Adı - Soyadı ve Adresi	
Hayvanların çıkıldığı Yer ve Adresi	
Vizite Yapıldığı Kontrol Merkezi	
Menze Şahadetnamesinin Verildiği Yer ve Tarihi	
Nüfus Anamnesi Durumunun Yatıldığı Yer ve Tarihi	

Yukarıda cinsi ve miktarı belirtilen ile
çiftlikten yer ve civar köylükte on az bir ağıdan beri 3285 sayılı H.S.Z. Kanununa tabii bir
başlangıç bulundurulduğu ve menşelerini konusunda bulguların beslenmelerden sonra bilindi-
kiler aşağıdaki şekilde evraklara GİRİLMİŞTİR. YERİ KADAR edebilmek için

Resmî Mühür
Halkın Vatanı Halkın
(Adı Soyadı, Sicil No, İmza)

- Hayvanların naklinde salgın hastalıkların önlenmesi ve etkin olarak kontrolünün sağlanabilmesi amacıyla hayvanların ilk çıkış noktalarından başlamak üzere menşe şahadetnamesi ve veteriner sağlık raporu bulundurulması **3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Yönetmeliği (HSZY)??** ile zorunlu kılınmıştır.

(3285 sayılı Hayvan sađbđı ve Zabıtası Kanununun (22) nci maddesi gereğince köy muhtarları ile şehir ve kasaba belediyeleri tarafından bölgelerinde bu Kanuna tabi hastahkların olmadığına dair hayvan ve hayvan maddeleriyle ilgili olarak verilecek.)

MENŞE ŞAHADETNAMESİ

T.C.

İli :

İlçesi :

Bucađı :

Mahallesi - Köyü :

Cilt

0460

Sayfa

001

Sahibinin adı, soyadı İkametgahı :		
Gtrenin adı, soyadı İkametgahı :		
Hayvan ve hayvan maddelerinin	Nevi :	
	Cinsi :	
	Adedi :	
	Balyası :	
	Markası :	
	Kilosu :	
Gideceği yer ve sevk sebebi		

Yukarıda cins ve miktarı yazılının ihraç olundukları ma-
halde ve civar köylerde aydan beri bu nevi hayvanlara âraz olan bulaşıcı
hastahkların olmadığına dair menşe Őahadetnamesidir. / / 20.....

..... Köyü / Muhtarı

Adı ve Soyadı

.....
İmza ve mbr

Not :

Bu Őahadetname kopyeli olarak yapılacak ve ikinci
nüshası muhtarlıklarda kontrol için saklanacaktır.
Cilt ve sayfa numaraları konulacaktır.

HAYVAN SEVKLERİNE MAHSUS YURTIÇİ VETERİNER SAĞLIK RAPORU

Raporun Verildiği İl İlçe :	Cilt No:
	Sayfa N: 395776
Hayvan Sahibinin Adı, Soyadı, Adresi	
Hayvanların Çıktığı Yer ve Adresi	
Cinsi ve Adedi (Rakam ve Yazıyla)	
Kulak Küpesi No veya Özel İşareti	
Muayene Yeri ve Tarihi	
Yapılan Aşı ve Testin Seri No'su Tatbik Tarihi Aşılama ve Serumlama Makbuzunun Tarih ve Seri No'su	
Sevk Sebebi	
Nakil Aracının Cinsi ve Plaka No'su	
Sürücünün Adı-Soyadı ve Adresi	
Hayvanların Gideceği Yer ve Adresi	
Menşe Şahadetnamesinin Verildiği Yer ve Tarihi	
Nakil Aracının Dezenfekte Edildiği Yer ve Tarihi	

Yukarıda cinsi ve adedi belirtilen.....'ın çıktıkları yerde 3285 sayılı H.S.Z. Kanunu'nun 4. maddesinde belirtilen ihbari mecburi hastalıklara ait tedbirler bulunmadığından ve yapılan klinik muayenelerinde sağlıklı bulduklarından sevklerine RAPORDAKİ GİDECEĞİ YERE KADAR müsaade edilmiştir.

.....
Mühür ve İmza

HAYVAN MADDELERİNİN SEVKİNE MAHSUS
YURTİÇİ VETERİNER SAĞLIK RAPORU

Raporun Verildiği	Cilt No. 005867
İl :	Seri B № 343301
İlçe :	
Sahibinin Adı, Soyadı ve Adresi	
Gideceği Yer ve Adresi	
Maddenin Cinsi ve Ambalajı	
Adedi ve Ağırlığı (Rakam ve Yazıyla)	
Markası veya Özel İşareti	
Muayene Yeri ve Tarihi	
Faturayı Veren, Tarih ve No.su	
Nakil Aracının Cinsi ve Plaka No.	
Sürücünün Adı, Soyadı ve Adresi	
Menşe Şahadetnamesinin Verildiği Yer ve Tarih	
Nakil aracının Dezenfekte Edildiği Yer ve Tarih	

Yukarıda cinsi ve miktarı gösterilen'ın çıktıkları yer ve civar köylerde, en az bir aydan beri; 3285 sayılı H.S.Z. Kanunu'na tabi bir hastalığın bulunmadığı ve hastalık etkeni taşımadığı muayeneleri sonucunda anlaşıldığından sevklerine RAPORDAKİ GİDECEĞİ YERE KADAR Müsaade edilmiştir.

Resmi Mühür

.....
Hükümet Veteriner Hekimi

- Et üretim zincirindeki paydaşların büyük bir çoğunluğunu aracılar(tacir-tecir-celep) oluşturmakta
- Eğitim, planlama ve nakil organizasyonlarında yetersizlik
- Genel kötü muamele (Hayvanların uygun olmayan, sert yöntemlerle idaresi)

- **Nakil sırasında hayvan ölümleri**
- **Etik kalite-Hayvanların gereksiz acı ve eziyet çekmeleri**
- **Et miktarında düşüş**
 - **Canlı ağırlık kaybı**
 - **Karkas ağırlığı kaybı**
 - **Zedelenmiş, kötü sunumlu karkaslar**
- **Et kalitesinde düşüş**

- **Taşımaya Bağlı Kayıplar: Taşımaya bağlı kayıpların en büyük nedenleri arasında uygun olmayan araçların kullanılmasıyla, yine usulüne uygun olmayan yükleme ve boşaltma işlemleri gelmektedir.**

Bu çerçevede taşımaya bağlı ölümler yaklaşık < % 1 dolaylarında olmaktadır. Bu nedenler aynı zamanda kastaki glikojen rezervlerinin kullanılmasına bağlı olarak etin kalitesini de olumsuz yönde etkiler.

Nakliyat sırasında görülen değişimlerin en önemlilerinden birisi vücut ağırlığında meydana gelen kayıplardır.

Bu ağırlık kaybı nakliyat süresi ve koşullarına bağlı olarak değişir. 24 saatlik bir seyahatten sonra normal beslenen sığırların vücut ağırlığında %7-10 kayıp görülür.

Canlı ağırlıkta meydana gelen kayıplar nakliyatın ilk zamanlarında yüksektir.

- **Taşıma sırasında 600 kg ağırlığında bir boğa taşıma işleminin 1. gününde 30-40 kg, 2. gününde ise 5-7 kg kaybedebilir. Benzer şekilde 150 kg canlı ağırlığında bir dana nakil işleminin 1. gününde 4 kg, 2. gününde 1.8 kg kaybedebilmektedir. Koyunlar ise transport sırasında canlı ağırlıklarınının 3.5 kg' ına kadar kaybedebilmektedir.**

- **Sektör paydaşlarına, uygun olmayan nakil koşulları, uluslar arası ve iç Pazar taleplerine cevap verilmemesi nedeniyle ne kadar para kaybettiklerini göstermek**
- **Uygun mevzuatlar hazırlamak**
- **Hayvan refahı için broşürler hazırlamak**
- **Hayvansal üretim zincirindeki herkesin eğitilmesini sağlamak.**
- **Veteriner Fakültelerine Hayvan Refahı konulu dersler eklemek**

Türkiye'nin Durumu

- Nakiller en çok doğu bölgelerinden batıya doğru
- 24 saate varan kötü yol ve hava koşullarında seyahatlar
- Dinlendirme istasyonlarının bulunmayışı

Türkiye'nin Durumu

- Kurban döneminde nakil yoğunluğu
- Nakil ile uğraşanlar, araçlar, hayvan alım satımı yapanlar kayıtsız
- Hayvan Refahı ile ilgili eğitim çalışması eksikliği

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından:
YURT İÇİNDE CANLI HAYVAN VE HAYVANSAL ÜRÜNLERİN
NAKİLLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK BİRİNCİ BÖLÜM
(17 Aralık 2011 Cumartesi, Resmi Gazete)

Yurt içinde Çeşitli Hayvan Türlerinin Nakilleri
Sığır cinsi hayvanların nakilleri

MADDE 8 –(1) Sığır cinsi hayvanların ilçe içi nakillerinde hayvan pasaportlarının nakil esnasında hayvanların beraberinde bulundurulması zorunludur. İl veya ilçeler arası sevklerinde, işletmenin bağılı bulunduğu il/ilçe müdürlüğü tarafından hayvan pasaportları kontrol edilerek veteriner sağılık raporu düzenlenir.

(2) İlçe içi nakillerde hayvan pasaportlarının arka yüzü, çıkışı işletmesinin idari olarak bağılı bulunduğu yerin köy muhtarlığı, belediye başkanlığı, il/ilçe müdürlüğü veya hayvan pazarı/borsası yetkililerince mühürlenip onaylanır.

(3) Sığır Cinsi Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve İzlenmesi Yönetmeliğine göre küpelenmemiş ve kayıt altına alınmamış sığır cinsi hayvanların sevkine izin verilmez.

Koyun ve keçi türü hayvanların nakilleri

MADDE9–(1)Koyun ve keçi türü hayvanların ilçe içi nakillerinde, çıkış işletmesinin idari olarak bağlı bulunduğu yerin köy muhtarlığı, belediye başkanlığı, il/ilçe müdürlüğü veya hayvan pazarı/borsası yetkililerince mühürlenip onaylanmış nakil belgesinin nakil esnasında hayvanların beraberinde bulundurulması zorunludur. İl veya ilçeler arası sevklerinde, işletmenin bağlı bulunduğu il/ilçe müdürlüğü tarafından nakil belgesi kontrol edilerek veteriner sağlık raporu düzenlenir.

(2) Koyun ve Keçi Türü Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve izlenmesi Yönetmeliğine göre küpelenmemiş ve kayıt altına alınmamış koyun ve keçi türü hayvanların sevkine izin verilmez.

Türkiye'nin Durumu

- **Nakillerdeki hayvan refahı uygulamaları sonucu karkas verimi ve et kalitesinde önemli ölçüde bir artış olduğu bilimsel çalışmalarla da ispatlanmış olup, bu uygulamalar uzun vadede yapılan yatırımı karşılayacak, etik yönünün yanı sıra hayvan refahı uygulamaları gıda güvenliği ve verim açısından ekonomik olarak da fayda getirecektir.**

